

Обов'язкові внески державного соціального страхування для самозайнятих осіб

Оскільки Ви зареєстрували господарську діяльність у Службі державних доходів (надалі - СДД) (з можливістю платити та обрали платити обов'язкові внески державного соціального страхування (VSAOI) та податок на прибуток населення (IIN) у загальному порядку), для Вашої зручності ми підготували короткий огляд щодо порядку, в якому платять обов'язкові внески державного соціального страхування (надалі - VSAOI).

Коли та як платять VSAOI

VSAOI та внески на пенсійне страхування нараховують та сплачують по кварталах. Наступного місяця по закінченні кварталу (тобто, у квітні, липні, жовтні та у січні наступного року) до 17 числа в Системі електронного декларування (надалі - СЕД) подають «Звіт самозайнятої особи та найманого працівника» ("Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums") та до 23 числа платять VSAOI.

«Звіт самозайнятої особи та найманого працівника» подають лише за той звітний квартал, за який роблять обов'язкові внески (також і тоді, коли обов'язкові внески роблять за один або два місяці звітного кварталу).

Платіж можна здійснювати у розділі СЕД «Платежі» ("Maksājumi"). Усі податкові платежі потрібно здійснювати на єдиний податковий рахунок.

Реквізити для здійснення VSAOI

Назва: Єдиний податковий рахунок
Отримувач: Valsts budžets (VID) (Державний бюджет (Служба державних доходів))
Реєстраційний номер: 90000010008
Установа отримувача: Valsts kase (Державна каса)
Номер рахунку: LV33TREL1060000300000
Код BIC: TRELLV22

Нарахування VSAOI

Коли самозайнята особа заповнює в Системі електронного декларування «Звіт самозайнятої особи або найманого працівника» ("Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums") та зазначає у ньому свій прибуток, суму VSAOI Система електронного декларування нараховує автоматично.

VSAOI нараховується як відсоток з об'єкта обов'язкових внесків чи частини прибутку, визначеної правовими актами, з якої платять податок. 2023 року цей об'єкт становить 620євро на місяць, а самозайнята особа може вільно обрати можливість платити внески також з більшої суми, таким чином збільшуючи свій пенсійний капітал, а також розмір тої допомоги, яку зможе отримати у разі непрацездатності (наприклад, хвороби).

Ставка VSAOI складає 31,07%. За іншою ставкою платять отримувачі пенсії за віком (29,36 %) та особи, що обслуговують нерухоме майно (26,59 %).

Прибуток рахують як різницю між доходами та витратами за конкретний місяць. Важливо, що до прибутку не додають прибуток, отриманий в іншому статусі (наприклад, зарплата).

Внески на пенсійне страхування

Крім VSAOI за квартал самозайняті особи роблять також обов'язкові платежі для державного пенсійного страхування. Ставка внесків - 10%. Розмір цих внесків також буде підраховано автоматично в Системі електронного страхування, коли буде подано «Звіт самозайнятої особи або найманого працівника» ("Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums").

Якщо прибуток перевищує 620 євро на місяць, щонайменше з 620 євро слід платити VSAOI, а інша частина прибутку - це об'єкт, з якого нараховують та роблять обов'язкові внески для пенсійного страхування, застосовуючи ставку в 10%.

Якщо прибуток від господарської діяльності є меншим, ніж 620 євро на місяць, тоді 10% на пенсійне страхування платять з фактичного прибутку.

Мінімальні обов'язкові внески

Якщо прибуток від господарської діяльності є меншим, ніж 620 євро, тоді VSAOI (31,07 %) платити не потрібно, але замість цих внесків платять мінімальні обов'язкові внески державного соціального страхування (надалі - мінімальні державні внески).

Мінімальні обов'язкові внески - це обов'язковий платіж, який роблять за кожну особу, чий прибуток на місяць є меншим, ніж 620 євро (встановлена в Латвії мінімальна зарплата) та, відповідно, загальний дохід на квартал є меншим, ніж 1860 євро. Мінімальні обов'язкові внески нараховують з 1860 євро на квартал місяць або 620 євро на місяць.

Для самозайнятої особи, що одночасно є найманим працівником, прибутки сумують, щоби визначити, чи сягають вони мінімуму. Якщо задекларовані (сумовані) прибутки протягом кварталу є меншими, ніж 1860 євро, мінімальні обов'язкові внески з різниці між 1860 євро та цими прибутками зі своїх коштів робить працедавець.

Розмір мінімальних обов'язкових внесків нараховує Державне агентство соціального страхування упродовж трьох місяців після завершення кварталу та до 20 числа третього місяця повідомляє про ці внески Службу державних доходів. У свою чергу, Служба державних доходів протягом одного робочого дня в Системі електронного декларування надає цю інформацію самозайнятій особі.

Якщо самозайнята особа, що водночас не є найманим працівником, прогнозує, що її прибутки з господарської діяльності не сягнуть 1860 євро на квартал, тоді вона подає заяву у Службу державних доходів щодо запланованих доходів наступного кварталу або року, і тоді мінімальні обов'язкові внески не будуть нараховані та їх не потрібно буде платити.

Заяву подають у розділі Служби електронного декларування «Документи» ("Dokumenti") - «З бланку» ("No veidlapas") - «Група документів» ("Dokumentu grupa") - «Документи про обов'язкові внески державного соціального страхування» ("Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti") - «Підтвердження самозайнятої особи щодо запланованих доходів» ("Pašnodarbinātā apliecinājums par plānotajiem ienākumiem"). Підтвердження подають до наступних дат 2023 року:

- до 17 січня за заплановані у I кварталі 2023 року прибутки;
- до 17 квітня за заплановані у II кварталі 2023 року прибутки;
- до 17 липня за заплановані у III кварталі 2023 року прибутки;
- до 17 жовтня за заплановані у IV кварталі 2023 року прибутки;
- або
- одночасно з реєстрацією господарської діяльності;
- або
- протягом 15 днів після втрати статусу найманого працівника.

У підтвердженні зазначають лише період, у якому прогнозують доходи (конкретні місяці або квартали; рік, коли доходи не сягають 620 євро на місяць або 1860 євро на квартал).

Якщо таке підтвердження не подають, тоді Державне агентство соціального страхування нараховує мінімальні обов'язкові внески, які потрібно зробити.

У частині четвертій статті 20⁴ закону «Про внески державного соціального страхування» визначені особи, які не зобов'язані робити мінімальні обов'язкові внески.

Корисна інформація

У разі питань або неясностей просимо телефонувати на консультаційний номер 67120012, а також ставити письмові запитання у розділі Служби електронного декларування «Листування зі Службою державних доходів» (<https://eds.vid.gov.lv/> "Sarakste ar VID"). Важливо, що телефонуючи на консультаційний номер Служби державних доходів 67120012, будь-хто може отримати персоніфіковану консультацію, якщо під час дзвінка підключиться до Системи електронного декларування на назве код, що там з'являється.

